

Reportage: Tienermoeders in Saksen-Anhalt

Oost-Duitse deelstaat heeft meeste tienermoeders van Duitsland

Achtergrond - 16 augustus 2011

Tienerzwangerschappen komen in de Oost-Duitse deelstaat Saksen-Anhalt buitenproportioneel veel voor. Meisjes hebben weinig kennis over voortplanting en zien de kinderbijstand soms als levensonderhoud. "Dit is Roy-Fernando. Hij is van een one-night-stand. Je weet hoe dat gaat."

Nadine Franke (22) kreeg haar eerste kind op haar vijftiende. "Ik was al vijf maanden zwanger van Cindy-Christine voordat ik erachter kwam." Haar moeder was laaiend. "Ze kon er niet mee omgaan. Mijn vader reageerde gelukkig beter. Wij zijn toch ook jong geweest, zei hij."

Franke is slank, heeft gitzwart geverfde haren, een piercing rechts boven haar lip en lacht veel. Abortus heeft ze niet overwogen. "Dat is namelijk moord", klinkt het vanuit de keuken. Haar man Sven, een 37-jarige schilder zonder werk, komt de kamer binnen binnen met Frankes tweede kind aan hem vastgeklampt. "Bovendien kan het kind er ook niets aan doen. Dat is trouwens Roy-Fernando," stelt Franke haar zoon voor. "Hij is van een one-night-stand. Je weet hoe dat gaat."

Het gezin woont in een flatje in Magdeburg, de hoofdstad van Saksen-Anhalt. In deze Oost-Duitse deelstaat komen tienerzwangerschappen buitenproportioneel veel voor. Meer dan 6 procent van de kinderen die hier in 2007 werden geboren, had een moeder jonger dan 20 jaar, blijkt uit cijfers van het Berlin Instituut voor demografie. Voor heel Duitsland ligt dat gemiddelde veel lager.

Zwanger van een tongzoen

Als directrice van de kinderbescherming in Saksen-Anhalt kent Andrea Wegner de problematiek goed. "Die meisjes zoeken een reden om hun bestaan om op te bouwen en nuttig te zijn. Uit een soort emotionele verwaarlozing laten ze zich bezwangeren door de eerste die voorbij komt." Dit zie je ook terug in de verhouding met hun kind. "Gyneacologen vertellen me dat de meisjes hun kinderen als een soort levende pop zien. Eindelijk iets wat van hen is."

Ook gebrek aan kennis over voortplanting speelt een rol. "We krijgen wekelijks

brieven van 13-jarige meisjes die denken dat ze zwanger kunnen worden van een tongzoen. Ouders praten tegenwoordig niet meer met hun kinderen over seks", aldus Wegner. Volgens het demografische kenniscentrum Berlin Institut liggen er ook financiële redenen aan ten grondslag. De meisjes zouden de kinderbijstand als levensonderhoud zien.

Deels waar, denkt Wegner. "Maar zulke overwegingen spelen voor 15- of 16-jarigen nog geen rol." In sommige gevallen wel voor hun ouders. "Nadines moeder bijvoorbeeld gebruikte de kinderbijstand van haar kleinkind om haar alcoholverslaving te bekostigen."

Kinderen voor het geld

Franke wil daarover niet praten. De door Wegner genoemde redenen om jong met kinderen te beginnen, herkent ze niet bij zichzelf. "Ik werd gewoon per ongeluk zwanger en heb eigenlijk nooit problemen gehad. Anderen in mijn omgeving wel hoor. Een vriendin van me is zelfs op televisie geweest, bij een talkshow."

"Of anders je zus", vult haar man Sven aan. "Die heeft alleen maar kinderen genomen om het geld. Ze zorgt helemaal niet voor ze en de koelkast is altijd leeg. Bij ons is hij vol hoor. De kinderen kunnen pakken wat ze willen. Mijn kinderen verhongeren niet", zegt hij, terwijl de 3-jarige Andrian-Maxime - zijn enige biologische kind - zijn dikke buik laat zien.

Cindy-Christine (7) komt de kamer binnen gelopen met een bak chocoladeyoghurt. "Zij is het bewijs dat ik wel kan opvoeden," zegt Franke trots. "Ze heeft allemaal prijzen voor wiskunde en Duits gewonnen op school."

Het gezin leeft van een uitkering. Mede daarom heeft Franke vorig jaar haar middelbare school afgemaakt en begint ze dit jaar met een opleiding tot verkoopster. "Veel mensen denken dat tienermoeders niet willen werken maar dat is onzin. Ik wil een voorbeeld voor mijn kinderen zijn. Niet werkloos thuiszitten."

Speciaal beleid

Saksen-Anhalt voert speciaal beleid op jonge moeders. Wegner: "Via gyneacologen en kraamverzorgers volgen we ze en proberen we ze te helpen als ze overspannen dreigen te raken." Bijvoorbeeld doordat de kinderen veel huilen. De kinderbescherming brengt jonge moeders die moeite hebben regelmaat in hun leven aan te brengen, in contact met een vrijwilliger. "Die brengt wat tijd met het gezin door en maakt samen met hen een dagindeling. Als een soort buurvrouw."

"Welke hulp ze nodig hebben is ontzettend verschillend", legt Wegner uit. In Stendal - de plaats met de hoogste aantal tienerzwangerschappen van Duitsland -

worden meisjes soms verstoten vanwege een buitenechtelijk kind. "In conservatieve boerendorpjes wordt het soms als schande gezien."

Voordelen

Toch moet het fenomeen niet groter worden gemaakt dan het is, vindt de directrice. "Er zijn er bij die het prima redder." En er zijn ook voordelen: jonge moeders zijn bijvoorbeeld niet zo overbezorgd als veel dertigers.

Franke beaamt dat. "Weet je, als ik alleen ben dan ben ik een vrouw. Maar met mijn kinderen ben ik vaak nog kind. Eigenlijk is het superhandig. En het mooie is dat ik straks ook met mijn dochter kan uitgaan."

Over seksuele voorlichting voor de 7-jarige heeft ze nog niet nagedacht. "Dat leren ze wel op school." Dan herstelt zich snel. "Ik wil natuurlijk niet dat ze ook zo vroeg begint als ik. Niet dat ik er spijt van heb hoor, maar ze gaat maar aan de pil."

Fleur de Weerd is freelance journalist en woont en werkte onder meer in Berlijn en Wenen.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/339/reportage-tienermoeders-in-saksen-anhalt>